

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Igor Zgoliński

SSN Paweł Kołodziejcki

w sprawie **P. G.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu bez udziału stron, w trybie art. 535 § 1 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.

w dniu 7 marca 2023 r.

kasacji wniesionej przez prokuratora na niekorzyść

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2021 r., sygn. akt II AKa 418/21, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 7 września 2021 r., sygn. akt III K 308/20

orzeka:

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

P. G. został oskarżony o to, że:

1. w okresie od 4.05.2020 r. w L. przywłaszczył sobie samochód osobowy F. o numerze rejestracyjnym [...] o wartości 38.198 złotych powierzony mu na mocy

umowy leasingowej z 14.05.2018 r. zawartej z M. sp. z o.o. z siedzibą w W. w ten sposób, że nie zwrócił przedmiotu leasingu, lecz samowolnie rzeczy używał i użyczył rzecz innym, nieustalonym osobom, to jest o przestępstwo z art. 284 § 2 k.k.;

2. w okresie od 4.05.2020 r. w L. przywłaszczył sobie samochód osobowy B. o numerze rejestracyjnym [...] o wartości 239.837 złotych, powierzony mu na mocy umowy leasingowej z 11.02.2019 r. zawartej z M. sp. z o.o. z siedzibą w W. w ten sposób, że nie zwrócił przedmiotu leasingu, lecz samowolnie rzeczy używał i użyczył rzecz innym, nieustalonym osobom, czym dopuścił się przestępstwa w stosunku do mienia znacznej wartości, to jest o przestępstwo z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 7 września 2021 roku, sygn. akt III K 308/20, Sąd Okręgowy we Wrocławiu:

1. uznał oskarżonego P. G. za winnego popełnienia zarzucanego mu w punkcie pierwszym czynu, przyjmując w jego opisie, że oskarżony w dniu 18 sierpnia 2020 r. przywłaszczył sobie samochód osobowy F. o numerze rejestracyjnym [...] o wartości 14.580 złotych, tj. przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 284 § 2 k.k. wymierzył mu karę 5 miesięcy pozbawienia wolności;
2. uznał oskarżonego P. G. za winnego popełnienia zarzucanego mu w punkcie drugim czynu, przyjmując w jego opisie, że oskarżony w dniu 18 sierpnia 2020 r. przywłaszczył sobie samochód osobowy B. o numerze rejestracyjnym [...] o wartości 169.510 złotych, uznając przy tym, że stanowi on przestępstwo z art. 284 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 284 § 2 k.k. wymierzył mu karę 7 miesięcy pozbawienia wolności;
3. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego P. G. kary pozbawienia wolności i wymierzył mu karę łączną 10 miesięcy pozbawienia wolności;
4. na podstawie art. 89 § 1 k.k. i art. 70 § 1 k.k. warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary łącznej pozbawienia wolności na okres próby wynoszący 2 lata.

Apelację od całości powyższego orzeczenia wywiódł obrońca. Podnosząc zarzuty obraży prawa materialnego i procesowego wniósł o uniewinnienie oskarżonego P. G. od obu przypisanych mu czynów.

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2021 roku, sygn. akt II AKa 418/21, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że „uniewinnił oskarżonego od przypisanego mu czynu”.

Kasację od powyższego wyroku wniósł Prokurator Rejonowy w Środzie Śląskiej zarzucając:

1. wydanie rozstrzygnięcia co do jednego z zarzucanych czynów w sytuacji, w której zaskarżonym wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 7.09.2021 r. w sprawie III K 308/20 przypisano oskarżonemu sprawstwo dwóch czynów, w związku z czym zachodzi wskazana w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. sprzeczność w treści orzeczenia, uniemożliwiająca jego ewentualne wykonanie;
2. rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa procesowego, a to art. 413 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 456 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k., polegające na pominięciu w treści rozstrzygnięcia jednego z dwóch czynów opisanych w punkcie 1 i 2 aktu oskarżenia (i odpowiednio I i II sentencji wyroku sądu I instancji), a w konsekwencji doprowadzenie do oczywistej i rażącej sprzeczności pomiędzy sentencją wyroku z jego uzasadnieniem, w którym to uzasadnieniu sąd rozpoznał wszystkie zarzuty postawione oskarżonemu, co z kolei nie znalazło swojego odzwierciedlenia w treści orzeczenia;
3. rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa procesowego, a to art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i w zw. z art. 4 k.p.k., polegające na dokonaniu przez sąd II instancji własnej, nowej oceny przeprowadzonych przez sąd I instancji dowodów w sposób zupełnie dowolny i wybiórczy, naruszający zasadę logicznego rozumowania i nie uwzględniający przy ocenie tych dowodów wskazań wiedzy, doświadczenia życiowego, treści dowodów przemawiających na niekorzyść oskarżonego, co w konsekwencji doprowadziło do uniewinnienia oskarżonego K.G. od popełnienia zarzucanego mu czynu lub czynów (w zależności od interpretacji rozstrzygnięcia zawartego w punkcie I sentencji zaskarżonego kasacją wyroku);

4. rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa materialnego, a to art. 284 § 2 k.k. poprzez jego niezastosowanie w stanie faktycznym ustalonym przez sąd i uniewinnienie oskarżonego od stawianego mu zarzutu lub zarzutów (w zależności od interpretacji rozstrzygnięcia zawartego w punkcie I sentencji zaskarżonego kasacją wyroku) w sytuacji, w której zachowanie oskarżonego wypełniało znamiona zarzucanych mu czynów.

Podnosząc powyższe zarzuty, prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja prokuratora okazała się oczywiście zasadna odnośnie do sformułowanego w niej zarzutu obrazy art. 439 § 1 k.p.k., co pozwoliło na uwzględnienie jej na posiedzeniu. Sąd Najwyższy przyjął przy tym, że ponieważ do rozpatrzenia kasacji doszło w oparciu o art. 535 § 1 *in fine* k.p.k., to właściwym forum w tej sytuacji procesowej było posiedzenie. Z uwagi na to, że w myśl art. 518 k.p.k. do postępowania kasacyjnego stosuje się odpowiednio przepisy działu IX k.p.k., zatytułowanego "Postępowanie odwoławcze", uchylenie orzeczenia z powodu określonego w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. mogło nastąpić na posiedzeniu (art. 439 § 1 k.p.k. *in genere*). Nie było więc konieczne zawiadamianie o nim stron i ich przedstawicieli procesowych (art. 117 § 1 k.p.k. w zw. z art. 439 § 3 k.p.k.), ponieważ dyspozycja art. 535 § 1 *in fine* k.p.k. stanowi inaczej (odstępstwo z art. 518 *in princ.* k.p.k.). Zatem w wypadkach przewidzianych przez ustawę Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację na posiedzeniu (m. in. art. 439 § 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.), ale bez udziału stron, zgodnie z art. 535 § 1 *in fine* k.p.k. (wyrok SN z dnia 17 grudnia 2010 r., V KK 356/10, LEX nr 667537). Analogicznie kwestię tę rozumie się w doktrynie (D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany*, LEX/el. 2023, art. 535, teza 1).

Przechodząc do merytorycznej oceny kasacji, na kanwie okoliczności zaistniałych w niniejszej sprawie, skuteczny okazał się podnoszony przez prokuratora zarzut dotyczący zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. W kontekście tym zauważyć trzeba, że

sprzeczność w treści orzeczenia uniemożliwiająca jego wykonanie zachodzi wówczas, gdy jest oczywista *prima facie*, już na podstawie analizy treści wyraźnie przeciwstawnych rozstrzygnięć zawartych w części dyspozytywnej określonego orzeczenia, tj. gdy to w tym właśnie orzeczeniu zawarto dwa (bądź więcej) wzajemnie wykluczające się rozstrzygnięcia. W praktyce jednak mogą wystąpić inne sytuacje, w których stwierdzenie istnienia sprzeczności w treści orzeczenia uniemożliwiającej jego wykonanie ma charakter bardziej zniuansowany, wymagający ze strony organu przeprowadzającego kontrolę z punktu widzenia uchybień, o których mowa w przepisie art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., poprzez dokonanie analizy tego zagadnienia z perspektywy orzeczeń obu instancji w postępowaniu dotyczącym tej samej sprawy. Polega to więc na weryfikacji sytuacji prawnej skazanego poprzez pryzmat rozstrzygnięć zawartych zarówno w orzeczeniu sądu pierwszej, jak i drugiej instancji. Do sytuacji takiej może dojść w szczególności w razie wydania przez sąd odwoławczy orzeczenia o charakterze reformatoryjnym. Skoro o ostatecznym statusie prawnym oskarżonego (czyli różnorodnych konsekwencjach prawnych, wynikających dla niego wskutek przeprowadzonego postępowania sądowego) decydują rozstrzygnięcia zawarte nie w jednym, lecz w dwóch ściśle ze sobą sprzężonych orzeczeniach, to tym samym udzielenie odpowiedzi na pytanie czy dane orzeczenie dotknięte jest uchybieniem, o którym mowa w przepisie art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. wymaga poddania analizie zarówno rozstrzygnięcia sądu odwoławczego w zakresie, w którym sąd ten orzekał reformatoryjnie, jak i części orzeczenia sądu I instancji utrzymanej w mocy przez sąd *ad quem* i ustalenia czy *in concreto* utrzymanie w mocy części orzeczenia sądu niższego nie prowadzi w efekcie do stanu opisanego w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. (por. wyrok SN z dnia 3 grudnia 2020 r., III KK 381/19, LEX nr 3277275).

Do sytuacji takiej doszło w sprawie niniejszej. Stwierdzenie zaistnienia uchybienia wymienionego w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. było możliwe dopiero po zestawieniu rozstrzygnięć zawartych w orzeczeniach obu sądów orzekających w sprawie. P. G. wyrokiem sądu I instancji przypisano popełnienie dwóch czynów z art. 284 § 2 k.k. Obrońca oskarżonego przedmiotem zaskarżenia objął oba skazujące rozstrzygnięcia, postulując o uniewinnienie od przypisanych mu czynów. Tymczasem sąd apelacyjny ferując rozstrzygnięcie o treści „uniewinnia oskarżonego od

przypisanego mu czynu” w istocie pozostawił szereg niejasności. Literalne odczytanie sentencji zaskarżonego wyroku nakazywałoby przyjąć, że intencją sądu było uniewinnienie oskarżonego od jednego z przypisanych mu czynów, niemniej jednak nie sposób zdekodować którego. Z drugiej strony uzasadnienie wyroku wskazuje, że uniewinnienie dotyczy obu przypisanych czynów. Rozstrzygnięcie sądu zawarte jest jednak w sentencji wyroku lub postanowienia, a nie w uzasadnieniu orzeczenia. Sąd Najwyższy, ani też organy, na których spoczywa zadbanie o wykonanie przez skazanego kary, nie są jednak właściwe do dekodowania zamysłów sądu odwoławczego. To na sądzie wydającym dane rozstrzygnięcie spoczywa wymóg precyzyjnego sformułowania rozstrzygnięcia w sposób umożliwiający jego wykonanie (por. wyrok SN z dnia 30 maja 2017 r., III KK 16/17, LEX nr 2320358). Przypomnieć też należy, że samo skazanie za więcej niż jedno przestępstwo obliguje sąd orzekający do wskazania, za które z nich sąd wymierza konkretną karę (wyrok SN z dnia 16 listopada 2017 r. II KK 338/17, LEX 2401062). Analogicznie zatem uniewinniając oskarżonego, stojącego pod więcej niż jednym zarzutem sąd winien wskazać, od którego czynu go uniewinnia. W przedmiotowej sprawie istnieje więc sprzeczność uniemożliwiająca wykonanie orzeczenia. Nie wiadomo bowiem jak – w kontekście obu rozstrzygnięć – kształtuje się obecna sytuacja procesowa P. G.. W realiach niniejszej sprawy dopiero zatem precyzyjne i prawidłowe ukształtowanie rozstrzygnięcia uczyni możliwym wykonanie wyroku.

Z uwagi na uwzględnienie kasacji prokuratora w zakresie odnoszącym się do bezwzględnej przyczyny odwoławczej, na podst. art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. Sąd Najwyższy uznał za zbędne odnoszenie się do pozostałych zarzutów kasacji, w szczególności odnośnie do zarzutu naruszenia art. 284 § 2 k.k. Przedstawiona jednak przez prokuratora argumentacja zawarta w kasacji winna jednak zostać stosownie rozważona przez sąd II instancji ponownie rozpoznający apelację obrońcy w postępowaniu odwoławczym, w którym to sąd będzie baczyl, by procedowanie odbyło się w sposób zgodny z normami procedury karnej, w szczególności art. 413 k.p.k.

